

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Vår dato 15.02.2007

Deres dato 15.12.2006

Vår referanse 69979

Deres referanse 200604457/NAO

Saksnr.: 200604457	Doknr.: 39
Arkivkode: 832	Dato: 16.02.07
Ans.: ARS	Saksbeh.:

Forsøk med tidsubestemt lønnstilskudd – høring av forskrift

God intensjon, men et krevende tiltak

Målet med arbeidslinjen er å få flest mulig tilbake i ordinært arbeid. Erfaringene med lønnstilskudd som formidlingstiltak i Aetat har vist at lønnstilskudd kan være et effektivt arbeidsmarkedstiltak. NHO støtter derfor intensjonen bak forslaget om en ordning med lønnstilskudd, men muligheten til å gjennomføre tiltaket er vi mer tvilende til.

Basert på erfaringer med bruk av uførepensjon som lønnstilskudd, kan det vise seg at forventningene vanskelig lar seg oppfylle. Det viser blant annet forsøksordning i fem fylker med lønnstilskudd i 2005 og 2006. Målet var at flere hundre uføretrygdde skulle tilbake i arbeid i løpet av kort tid. Etter ett år hadde bare 54 interesserte meldt seg, ifølge Econ Analyses evaluering av tiltaket.

I søkelys på arbeidsmarkedet nr. 1/2006 skriver Jorun Andreassen dette: "Kompetanse-matching mellom interesserte arbeidsgivere og uførepensjonister er en utfordring i ordningen. Siden det er så få interesserte uførepensjonister, er det vanskelig å finne personer med den kompetansen som allerede interesserte arbeidsgivere etterspør". Dette kan igjen henge sammen med at fleste som er på uføretrygd i dag har en svært svak tilknytning til arbeidsmarkedet i utgangspunktet, samtidig som mange føler de har lite å vinne økonomisk på å gå fra trygd til jobb. Noe av utfordringen henger sammen med at til gjeldende lønnsnivå er den enkeltes produktivitet for lav til at arbeidsgivere vil ansette dem.

Tidsubestemt utforming forutsetter god oppfølging

NHO er i utgangspunktet kritiske til virkemidler som har en tidsubestemt utforming, hvis ikke tiltaksdeltakerne blir fulgt opp og NAVs regelmessige vurdering av deltakers arbeidsevne blir reell. Både støttesats og varighet må kunne endres i tråd med endringer i den enkeltes arbeidsevne.

I forbindelse med Stortingets høring av St.meld. nr.9 (2006-2007) pekte NHO på hvor viktig NAVs rolle blir når tiltak skal skreddersys til hver enkelt bruker. Når regelverket endres fra regelstyrte ordninger over mot mer skjønnsbaserte ordninger forutsetter det en mer nyansert vurdering av hvert enkelt tilfelle i forhold til hvilke behov som trengs for å komme tilbake i jobb. OECD poengterer også dette i Economic Survey of Norway, 2007; "..., provided that the culture of placing people into jobs takes precedence over the culture of distributing a multiplicity of assistance benefits."

Vurdering av arbeidsevne er krevende

Varig lønnstilskudd bør rettes inn mot de med varig nedsatt arbeidsevne. Arbeidsevne er ofte krevende å fastsette. Sannsynligvis overdrives svekkelsen for å kunne gi best mulig inntekts-sikring. Mange som blir klassifisert som 100 prosent uføre kan likevel ha noe arbeidsevne. Utprøving av arbeidsevne gjøres best gjennom andre tiltak. Etter NHOs syn bør det derfor settes som krav at lønnstilskudd skal kun gjelde som et siste tiltak, når øvrige tiltak er utprøvd og åpenbart ikke virker. Vurdert i forhold til alternativet, fullstendig passivitet, kan lønnstilskudd være et fornuftig tiltak. Eventuelle fortrenningseffekter vil være begrenset dersom NAV har gode rutiner for å fastsette arbeidsevnen.

Med dagens arbeidsmarkedssituasjon tilsier vår kunnskap at målet om flere i arbeid og færre på trygd nåes enklere gjennom forutgående kvalifisering, oppfølging og ved behov, tilskudd til tilrettelegging. Arbeidslivet etterspør i første rekke kvalifisert arbeidskraft. Selv om ledighet av og til er tema i den offentlige debatt, så er det mangel på arbeidskraft som kommer til å prege arbeidslivet fremover. Desto viktigere blir det å kvalifisere den enkelte bruker for arbeid i det ordinære arbeidsliv. Erfaringer viser at kvalifisering, som for eksempel slik Attføringsbedriftene gir, er en mer virkningsfull metode for å knytte mennesker med yrkeshemming mer varig til ordinært arbeidsliv. En ordning med lønnstilskudd vil lett kunne fortrenge personer som har avsluttet et attføringsløp og skal over i det ordinære arbeidsliv.

Dersom ordningen med lønnstilskudd skulle utvides til å gjelde andre enn personer med varig svekket arbeidsevne, kan konsekvensene bli store og uheldige. Myndighetene kan raskt miste oversikt over hvem som kommer til å bruke ordningen. I 1999 etablerte danske myndigheter en tilsvarende lønnstilskuddsordning – fleksjobb. Evalueringer viser at myndighetene har hatt en meget mangelfull oversikt over om brukerne faktisk har eller har hatt en vesentlig og varig begrenset arbeidsevne. Ordningen ga fortrenningseffekter. Sosialforskningsinstituttet i Danmark har også fastslått at alminnelige jobber har blitt omdannet til jobb på særlig vilkår.

OECD har i rapporten *Going for Growth 2007* anbefalt Danmark at fleksjobb-ordningen endres, slik at det ikke lenger kan oppnås full lønn for deltidsarbeid. I dagens ordning kan det være gunstigere å være i fleksjobb enn å arbeide i en ordinær jobb. OECDs anbefalinger har også betydning for det norske forslaget om tidsubestemt lønnstilskudd. Det er viktig at inngangskriteriene vurderes nøye slik at dette tiltaket ikke fortrenger deltidsansatte.

Konkret til forskriftsforslaget

NHO har følgende konkrete innspill:

- § 1: Opprettelsen av tiltaksplasser skal drøftes med tillitsvalgte i virksomheten, *dersom virksomheten har dette.*
- § 2: Avgrensing av målgruppe er nødvendig. Tiltaket skal forbeholdes personer med varig og vesentlig nedsatt funksjonsevne ..., *og hvor andre tiltak er utprøvd og åpenbart ikke virker.*
- §5: For å unngå at myndighetene skal miste oversikt over hvem som kommer til å bruke ordningen, anser vi det som helt nødvendig at NAV sørger for nødvendig oppfølging av tiltaksdeltakerne, *og at deltakerne kan spores slik at NAV sentralt har god oversikt over bruken og omfanget av ordningen.*

§7: Tilskudd til oppfølging og tilrettelegging bør fastsettes i henhold til Folketrygdlovens § 10-5.

Hensikt med forsøket bør være avklaring av tiltaket

En ordning med varig lønnstilskudd vil uavhengig av innretning, stille klare krav til administrering og det vil kreve store administrative ressurser. Hensikten med forsøket må være å avklare den samlede effekten av dette tiltaket. Hovedmålet i arbeidet fremover bør snarere være å bremse at personer havner i trafikken ut av arbeidslivet. Det er her innsatsen bør settes inn. Grepet i dette arbeidet ligger, hovedsaklig, i at innsatsen må settes inn kraftigere og tidligere mot dem som kan være i ferd med å falle ut av arbeidslivet, som for eksempel langtidssykemeldte og personer på attføring.

Formålet med uføretrygd er inntektssikring for folk som ikke lenger kan arbeide. Det som dermed er viktig er å sørge for at alle de som har mulighet for arbeid bør kunne få utviklet denne evnen før de får innvilget uføretrygd.

Vennlig hilsen

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON

Sigrun Vågåeng
Direktør

